

POROČILO O DRUGEM DNEVU TEORETIČNEGA DELA UPRAVNOSODNE KLINIKE

Drugi del teoretičnega dela upravnosodne klinike je potekal v petek, 26. novembra 2021, in je bil obarvan sodniško, saj so udeleženci imeli možnost prisluhniti predavanju dveh vrhunskih strokovnjakov s področja upravnega prava – vrhovnih sodnikov Andreja Kmecla in dr. Erika Kerševana.

Tudi tokrat je bilo predavanje razdeljeno v tri med seboj vsebinsko povezane sklope: najprej je vrhovni sodnik Kmecl predaval o etičnih dilemah sodniških poklicev, temu pa je sledilo še predavanje dr. Kerševana, ki je najprej naslovil tematiko ustavnih jamstev v upravnem pravu, nato pa je govoril še o pisanju sodbe v upravnem sporu. Vsebina vseh treh predavanj je kratko povzeta v nadaljevanju.

PREDAVANJE VRHOVNEGA SODNIKA ANDREJA KMECLA O ETIKI SODNIŠKIH POKLICEV

Tema prvega predavanja drugega dela Upravnosodne klinike je presegala golo področje upravnega prava, saj je obravnavala širše vprašanje etike sodniškega poklica, ki je v današnjem času zelo pomembno in aktualno.

Vrhovni sodnik Kmecl je uvodoma predstavil pravne vire in telesa, ki vprašanja sodniške etike naslavlajo na nacionalni in mednarodni ravni. Temu je sledila kratka opredelitev temeljnih načel, ki usmerjajo sodnika pri njegovem soočanju z vsakodnevnimi etičnimi dilemami, pri tem pa je predavatelj poudaril tudi sodnikovo odgovornost in subtilno izpostavil tri njene dimenzije: pravno, moralno in odškodninsko.

Po tem bolj teoretičnem uvodu je sledila predstavitev nekaterih vsakodnevnih situacij, v katerih se odpirajo vprašanja, kakšno ravnanje je primerno z vidika sodniške etike. Pri tem je predavatelj naslovil dileme pri ravnanju v zasebnem življenju, v katerem so tudi sodnikom zagotovljene človekove pravice, katerih izvrševanje pa mora biti zaradi strožjih etičnih zapovedi do neke mere omejeno. Posebej to velja za izvrševanje svobode izražanja.

Še večji poudarek pa je potrebno etičnim zapovedim dati v poklicnem življenju sodnika – ta je tako deležen omejitev pri izvrševanju pravice do stavke, pri opravljanju drugih pridobitnih dejavnosti, pri zavzemanju stališč o svojih zadevah in zadevah kolegov v javnosti in podobno.

Nazadnje je sodnik izpostavil še vprašanja odgovornosti in ocenjevanja sodnikov ter podal svoje videnje o možnih izboljšavah sistema ocenjevanja sodnikov v Sloveniji ob upoštevanju dejstva, da brez ocenjevanja sodniškega dela ne gre. Opozoril pa je tudi na možne pasti prevelikega odpiranja vrat uveljavljanju kazenske ali civilne odškodninske odgovornosti sodnika, ki lahko hitro postane orodje za maščevanje sodniku, ki v določeni zadevi odloči v nasprotju z željami širše javnosti ali drugih vej oblasti.

Predavanje sodnika Kmecla je na udeležence Upravnosodne klinike naredilo velik vtis in jim ponudilo širši uvid v položaj in delo sodnika v Sloveniji, ki jim bo gotovo zelo koristil pri odločanju o lastni karierni poti, pa tudi pri soočanju z etičnimi dilemami s katerimi se bodo na tej poti srečali sami.

PREDAVANJE VRHOVNEGA SODNIKA DR. ERIKA KERŠEVANA O USTAVNIH JAMSTVIH V UPRAVNEM PRAVU IN O PISANJU SODBE V UPRAVNEM SPORU

V nadaljevanju je pred udeležence Upravnosodne klinike stopil še vrhovni sodnik dr. Erik Kerševan, ki je najprej predaval o ustavnih jamstvih v upravnem pravu. Uvodoma izpostavi, da je posebna značilnost upravnega postopka podrejeno razmerje, v katerem posameznik nastopa proti državi. S tega vidika ima upravni spor kot postopek sodne presoje zakonitosti postopanja upravnega organa velik pomen, saj v njem prvič nastopata država in posameznik v prirejenem položaju. Da pa je položaj obeh strank tudi dejansko izenačen, morajo biti posamezniku kot po naravi stvari šibkejši strani v tem sporu zagotovljena določena jamstva.

Kot ključna ustavna jamstva upravnega spora sodnik Kerševan opredeli pravico do sodnega varstva, pravico do kontradiktornosti, pravico do glavne obravnave, prepoved vnaprejšnje dokazne ocene, prepoved sodbe presenečenja in pravico do obrazložene sodne odločbe. Vsa ta jamstva tudi natančneje obrazloži in v zvezi z njimi predstavi najnovejše razvoje teorije in predvsem sodne prakse, na katero v svoji vlogi vrhovnega sodnika vpliva tudi sam.

Temu je sledilo še predavanje o pisanju sodbe v upravnem sporu. Predavatelj najprej izpostavi nekatere temeljne razlike med pisanjem sodbe in znanstvenim pisanjem (s katerim se udeleženci klinike kot študentje pravne fakultete srečujejo pogosteje), nato pa predstavi še vse sestavine, ki jih mora imeti sodba že na podlagi zakona ter vsebino posamezne od njih. Pri tem pri vsaki

od sestavin (uvodni stavek, izrek, obrazložitev itd.) predstavi tudi posebnosti in pasti, ki se jih je potrebno zavedati pri pisanju sodbe, izpostavi pa tudi zanimive primere iz svojega sodniškega dela, ki so terjali kreativen pristop k pisanju posameznega dela sodne odločbe.

Največ pozornosti nameni pisanju izreka in obrazložitve, ki sta najpomembnejša dela sodbe. Pri prvem sodnik Kerševan izpostavi različna pooblastila, ki jih ima sodišče pri odločanju in to poveže z različnimi oblikami izreka, ki jih mora sodišče uporabiti, da zagotovi skladnost in izvršljivost izreka. Podobno tudi pri obrazložitvi izpostavi vse pomembne elemente, ki jih mora ta imeti, da je lahko prepričljiva za stranke, pa tudi da prestane morebitni preizkus na instančnem sodišču.

To predavanje je udeležencem klinike prineslo ogromno informacij, ki jim bodo koristile že pri pripravi na izpite iz upravnega in upravnega procesnega prava, seveda pa tudi pozneje, v okviru priprave na pravniški državni izpit in na nadaljnji karieri. Pri udeležencih je odprlo tudi številna vprašanja, ki so po predavanju sprožila živahno razpravo.

